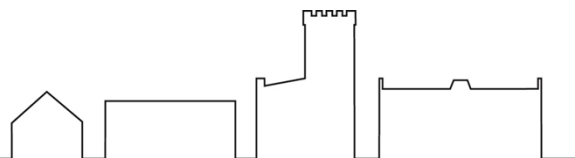

Årlig redovisning av skolornas arbete med ANDTS

Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och spel, oktober 2021.

Årlig redovisning av skolornas arbete med ANDTS (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak och Spel)

Riktlinjer för arbete mot alkohol och droger i Danderyds kommuns skolor beslutades av utbildningsnämnden den 11 december 2019.

För att nå det självklara målet med en helt drogfri skola ska samtliga skolor, verksamma i Danderyds kommun, årligen redovisa ett aktuellt nuläge för utbildningsnämnden. Nuläget avser bland annat, men inte bara, vilka grupper (t ex vårdnadshavare, poliser, socialtjänst et cetera) som skolan involverar i arbetet mot ANDTS, om skolan har en aktuell handlingsplan, och om det finns elever som misstänks bruka/sälja alkohol och/eller droger.

För att ge utbildningsnämnden information om nuläget har en enkät skickats till samtliga skolor - kommunala och fristående - som har elever i mellanstadiet, högstadiet eller gymnasiet.

Svarsfrekvens

13 av 15 enheter har besvarat enkäten, en marginellt högre svarsfrekvens än föregående år. Viktor Rydbergs samskola och Danderyds Montessoriskola besvarade inte enkäten.

Övergripande sammanfattning

Året som gått, 2021, har på många sätt påverkats av pågående pandemi. Skolorna har behövt agera utifrån ett smittskyddsperspektiv vilket försvarat fysisk närvaro och samverkan med flera parter (exempelvis vårdnadshavare och lokala företag). Trots dessa svårigheter finns inga tecken på att skolorna på något vis har nedprioriterat arbetet med ANDTS. Istället framhåller skolorna att de verkligen tar arbetet på största allvar och att de aktivt söker utveckla metoder i arbetet för att bli ännu bättre.

I jämförelse med föregående års enkät kan det konstateras att skillnaderna är relativt små. Gemensamt för i stort sett samtliga är skolor är att:

- det finns en aktuell handlingsplan mot ANDTS,
- fältassistenter/ungdomsgrupp har varit på besök det senaste året,
- det finns individuella överenskommelser med elever och/eller vårdnadshavare.

Precis som föregående år kan en tydlig ålderseffekt noteras. Medan skolor med yngre elever (låg- och mellanstadieskolor) uppvisar en större benägenhet att samverka med civilsamhället (föreningar och företag) har skolor med äldre elever (hög- och gymnasieskolor) i större utsträckning kontakt med polis vilket inte är förvånande med tanke på åldersaspekten. Risken att bruka alkohol och/eller droger stiger helt enkelt i takt med åldern.

Förebyggande arbete mot alkohol och droger

2. Har skolan en aktuell handlingsplan i arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS)?

[Mer information](#)

● Ja	11
● Nej	2

Diagrammet ovan innehåller ett fel. Det är endast en av 13 enheter som inte har en aktuell handlingsplan mot ANDTS. Den enda enheten som inte har en aktuell handlingsplan låter meddela att den gamla versionen för närvarande är under omarbetning och kommer ersättas med en aktuell plan inom kort. De kommunala skolorna skickar in en aktivitetsplan till verksamhetschef utifrån handlingsplanen. Uppföljning av aktivitetsplanen görs i samband med uppföljning av verksamhetsplan.

Svar på frågor om hur involverade vårdnadshavare är i det förebyggande och åtgärdande arbetet

3. Har ni inkluderat vårdnadshavarna i arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) under senaste låret? Till exempel via samverkan med föräldrarådet eller via andra forum.

[Mer information](#)

● Ja	8
● Nej	5

Drygt 60 procent av enheterna svarar att man har inkluderat vårdnadshavarna i arbetet mot ANDTS. Detta är i princip identiskt med föregående års enkät då 6 av 10 svarade ja på frågan. En viktig faktor att ta hänsyn till här är problematiken med föräldrasamverkan under pågående pandemi. De enheter som inte har inkluderat vårdnadshavarna i arbetet mot ANDTS framhåller att pandemin har varit den främsta orsaken till utebliven samverkan. Det går givetvis att organisera för digital medverkan, men det bör ändå påtalas att svårigheten att ses fysiskt har begränsat skolorna i arbetet.

4. Använder ni er av individuella överenskommelser med elever och/eller vårdnadshavare som t ex kontrakt, förväntansdokument eller dylikt?

[Mer information](#)

● Ja	11
● Nej	2

En överväldigande majoritet av skolorna arbetar med individuella överenskommelser, t ex ”elevkontrakt” och/eller förväntansdokument. I jämförelse med föregående års enkät är andelen som jobbar med individuella överenskommelser i stort sett densamma. Av de två enheter som inte har individuella överenskommelser med elever och/eller vårdnadshavare framhåller en av enheterna att man fokuserar på det preventiva arbetet på annat vis. Enheten arbetar bland annat målmedvetet med värderingsövrningar med både elever och deras vårdnadshavare samt kontinuerliga samtals- och dialogmöten, såväl enskilt som grupp- och klassvis. Vad gäller den andra enheten som inte har individuella överenskommelser så framför enheten att man har för avsikt att under läsåret upprätta individuella överenskommelser av typen ”elevkontrakt”. Enheten låter dock också meddela att man arbetar intensivt mot ANDTS, bland annat i samverkan med fältassistenter och andra aktörer.

Svar på fråga om hur involverade polis, socialtjänst och fältassistenter är i det förebyggande och åtgärdande arbetet

5. Har skolan haft besök av polis i förebyggande och/eller åtgärdande syfte under senaste året?

[Mer information](#)

● Polis - förebyggande syfte	3
● Polis - åtgärdande syfte	1
● Nej, vi har inte haft besök av p...	11

Tre skolor har haft besök av det senaste året. I jämförelse med föregående år denna siffra identisk. Noterbart är att de skolor som haft besök av polisen är gymnasieskolor och en högstadieskola.

6. Har skolan haft besök av socialtjänst i förebyggande och/eller åtgärdande syfte under senaste året?

[Mer information](#)

● Socialtjänst - förebyggande sy...	3
● Socialtjänst - åtgärdande syfte	4
● Nej, vi har inte haft besök av s...	7

Strax under hälften av skolorna har haft besök av socialtjänsten i förebyggande och/eller åtgärdande syfte. Detta är en lägre andel i jämförelse med föregående år då cirka 58 procent av skolorna hade haft besök av socialtjänsten. Fyra av sex skolor som har haft besök har haft det i åtgärdande syfte.

7. Har skolan haft besök av fältassistenter/ungdomsgrupp i förebyggande syfte under senaste året?

[Mer information](#)

- Ja, vi har haft besök av fältassi... 12
- Nej, vi har inte haft besök av f... 1

Samtliga skolor utom en har haft besök av fältassistenter/ungdomsgrupp i förebyggande syfte under det senaste året. Detta är något mer än föregående år då 80 procent av skolorna uppgav att de haft besök av fältassistenten/ungdomsgrupp.

Svar på fråga om ur involverade föreningsliv och/eller lokala företag är i det förebyggande arbetet

8. Har skolan haft samarbete eller involverat föreningsliv och/eller lokala företag i förebyggande arbete det senaste året?

[Mer information](#)

- Föreningsliv - Ja 5
- Föreningsliv - Nej 8
- Lokala företag - Ja 3
- Lokala företag - Nej 8

Sex av tretton skolor har antingen samarbetat eller involverat föreningsliv/lokala företag i det förebyggande arbetet det senaste året. Detta är en andelsmässig ökning i jämförelse med föregående år då ca 25 procent av skolorna haft någon form av samarbete. Noterbart är att av de sex skolor som haft besök är fyra av dem låg- och mellanstadieskolor.

Svar på frågor om elevernas uppskattade alkohol- och drogkonsumtion

Fyra av tretton svarande skolor anger att man sannolikt har elever som använder alkohol och/eller droger. Det som är gemensamt för dessa fyra skolor är att de är skolor som har högstadium eller gymnasium. Det finns inga, eller få, indikationer på att användandet skulle ske på skoltid. Vad gäller antalet elever som estimeras använda alkohol och/eller droger kan inga säkra svar ges då det endast i sådana fall kan handla om lösa spekulationer.

På tre skolor misstänker man att det möjligtvis kan finnas en elev som säljer alkohol/och eller droger. Det ska dock återigen framhållas att det råder osäkerhet här. Skolans företrädare uppger att det rör sig om ”svaga rykten”.

Andra åtgärder som vidtagits mot ANDTS

Den sista frågan, som besvarades i fritext, uppmanade skolorna att redogöra för eventuellt andra åtgärder som vidtagits i arbetet mot ANDTS. En skola lyfte fram att man arbetar mycket aktivt med ANDTS-relaterade frågor i undervisningen. Vecka 43 ska man exempelvis ha en hel temavecka som avsätts för ändamålet. Vidare uppger skolan att de har bra rutiner för att prata med eleverna och ”fånga upp” elever som mår dåligt tack vare ett tätt samarbete mellan lärare, elevhälsoteam, fritidsledare, socialpedagog och skolsköterska.

En annan skola framhåller att man har ett mycket bra samarbete med sin engagerade föräldraförening som stöttar i arbetet. Samma skola har också gett förstelärarna i uppdrag att se över hur ämnena/lärarna tar upp ANDTS-relaterade frågor i sin ordinarie undervisning samt ge dem tips och vägledning i detta arbete. Lärarna på skolan kommer också under mentorstid lyfta ANDTS-frågorna inom ramen för det förebyggande och främjande arbete med ”Motivationslyftet” som bland annat stärker eleverna i ett självledarskap och att få eleverna att kunna fatta kloka beslut.

Vidare framhåller en skola att pandemin har gjort att antalet möten och kontakter varit få. Samma skola poängterar dock att året har varit lugnt. Ytterligare två skolor framhåller att man vinnlägger sig om att agera resolut i samverkan med polis och ”ungt fokus” vid eventuella incidenter. Slutligen kan även nämnas att en skola, en gymnasieskola, har genomfört slumpmässiga drogtester samt planerat för att genomföra eftersök av droger med hjälp av en narkotikahund.